

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Budżetu i Finansów

KBF.410.009.06.2018

Pan
Piotr Nowak
Przewodniczący
Komisji Nadzoru Audytowego
ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/18/112 – Działalność organów i instytucji państwowych oraz podmiotów organizujących rynek finansowy wobec spółki GetBack S.A., podmiotów oferujących jej papiery wartościowe oraz ją audytujących

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Komisja Nadzoru Audytowego (dalej także KNA lub Komisja), ul. Świętokrzyska 12, 00-916 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	<p>Piotr Nowak, Przewodniczący Komisji Nadzoru Audytowego od 27 kwietnia 2018 r.</p> <p>W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Wiesław Janczyk, Przewodniczący Komisji Nadzoru Audytowego, od dnia 1 stycznia 2017 r. do 20 marca 2018 r.</p> <p>Od 20 marca do 27 kwietnia 2018 r. pracami Komisji Nadzoru Audytowego kierowała Ilona Pieczyńska-Czerny, Zastępca Przewodniczącego Komisji Nadzoru Audytowego.</p>
Zakres przedmiotowy kontroli	Nadzór sprawowany nad audytorem GetBack S.A.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2018 r. oraz stan realizacji kontroli doraźnej i działań pokontrolnych KNA wobec biegłego rewidenta GetBack S.A. na 26 kwietnia 2019 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Budżetu i Finansów
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Renata Izdebska-Binieć, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/90/2018 z 23 października 2018 r.2. Piotr Mienicki, główny specjalista kontroli państwowej (od 1 grudnia 2018 r. doradca ekonomiczny), upoważnienie do kontroli nr KBF/102/2018 z 24 października 2018 r.3. Jarosław Borowski, wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów (od 27 listopada 2018 r. do 8 maja 2019 r. doradca ekonomiczny, p.o. wicedyrektora), na podstawie legitymacji służbowych nr 18352 i 19758. <p>(akta kontroli str. 1-2, 7-8)</p>

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Komisja Nadzoru Audytowego podjęła działania wobec Deloitte Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa (dalej: Deloitte Audyt lub audytor), badającej sprawozdania finansowe GetBack S.A. (aktualnie w restrukturyzacji³) i Grupy Kapitałowej GetBack S.A. (aktualnie w restrukturyzacji, dalej także: GKGB) za lata 2015-2017 odpowiadające jej ustawowym uprawnieniom. Kontrolerzy KNA przeprowadzili kontrolę doraźną dokumentacji ustawowych badań⁴ sprawozdań GetBack S.A. w restrukturyzacji za 2017 r. oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych GKGB za 2017 r., zakończoną protokołem kontroli z 5 lutego 2019 r. Od rozpatrzenia zastrzeżeń audytora do protokołu w dniu 15 marca 2019 r. do 26 kwietnia 2019 r. nie został jednak przyjęty przez KNA raport z kontroli, zawierający główne ustalenia i wnioski, a także informacje o planowanych działaniach pokontrolnych KNA. W związku z tym Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od oceny skuteczności działań Komisji.

W związku z publicznie dostępnymi informacjami dotyczącymi sytuacji finansowej GetBack S.A., 25 czerwca 2018 r. KNA podjęła także decyzję o wystąpieniu do Krajowej Komisji Nadzoru (dalej: KKN)⁵, na podstawie art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym⁶ (dalej: ustawa o biegłych rewidentach), z wnioskiem o przeprowadzenie w trybie pilnym doraźnej kontroli dokumentacji rewizyjnej z badania przez Deloitte Audyt jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych GetBack S.A. i GKGB za lata 2015-2016⁷, przy udziale obserwatorów z ramienia KNA, z uwzględnieniem wytycznych przekazanych przez KNA. Prowadzona przez KKN kontrola doraźna w zakresie dokumentacji rewizyjnych z badania przez Deloitte Audyt jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych GetBack S.A. i GKGB za lata 2015-2016, przy udziale obserwatorów KNA, nie została do 31 grudnia 2018 r. formalnie zakończona.

² W niniejszej kontroli Najwyższa Izba Kontroli nie stosowała skali ocen. Oceny są przedstawiane w formie opisowej.

³ Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej, VIII Wydział Gospodarczy dla spraw Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych, postanowieniem z 9 maja 2018 r., sygn. akt VIII GR 13/18, otworzył przyspieszone postępowanie układowe (postępowanie restrukturyzacyjne) wobec Getback S.A. Zgodnie z art. 66 ust. 2 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2019 r. poz. 243, ze zm.) po wydaniu przez sąd postanowienia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego przedsiębiorca występuje w obrocie pod dotychczasową firmą z dodaniem oznaczenia "w restrukturyzacji".

⁴ Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy o biegłych rewidentach pod pojęciem badania ustawowego należy rozumieć badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej lub badanie rocznego sprawozdania finansowego, którego obowiązek przeprowadzania wynika z art. 64 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351), przepisów innych ustaw lub przepisów prawa Unii Europejskiej, przeprowadzane zgodnie z krajowymi standardami badania.

⁵ KKN jest organem Polskiej Izby Biegłych Rewidentów, do którego zadań należy przeprowadzanie kontroli przestrzegania przepisów prawa, procedur i standardów przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie w zakresie badań ustawowych jednostek innych niż jednostki zainteresowania publicznego oraz usług objętych krajowymi standardami wykonywania zawodu innych niż badanie ustawowe.

⁶ Dz. U. poz. 1089, ze zm.

⁷ W latach 2015-2016 GetBack S.A. nie był jednostką zainteresowania publicznego w rozumieniu ustawy o biegłych rewidentach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą KNA realizowała zadania w zakresie nadzoru nad rynkiem audytowym na podstawie ustawy z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym⁸, a po jej uchyleniu z dniem 21 czerwca 2017 r. – co do zasady⁹ – na podstawie ustawy o biegłych rewidentach. Ustawa o biegłych rewidentach wprowadziła szereg zmian w stosunku do wcześniej obowiązujących regulacji, zwłaszcza w odniesieniu do określenia zadań związanych z nadzorem publicznym i rygorów dla firm audytorskich przeprowadzających badanie sprawozdań jednostek zainteresowania publicznego. Zgodnie z art. 88 ustawy o biegłych rewidentach, KNA sprawuje nadzór publiczny nad wykonywaniem zawodu biegłego rewidenta, działalnością firm audytorskich, działalnością Polskiej Izby Biegłych Rewidentów (dalej: PIBR), działalnością firm audytorskich zatwierdzonych w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie Unii Europejskiej i wpisanych na listę na podstawie art. 58, w zakresie przewidzianym ustawą o biegłych rewidentach, oraz nad działalnością jednostek audytorskich pochodzących z państwa trzeciego i wpisanych na listę na podstawie art. 205 ust. 1, w zakresie przewidzianym tą ustawą. W myśl art. 90 ust. 1 ustawy o biegłych rewidentach, do zadań KNA należy m.in. przeprowadzanie kontroli w firmach audytorskich w zakresie dotyczącym badania ustawowego jednostek zainteresowania publicznego (dalej: JZP). W przypadku badań ustawowych jednostek innych niż JZP oraz pozostałych czynności rewizji finansowej kontrola taka, w ramach nadzoru publicznego została powierzona do realizacji organowi PIBR, to jest KKN.

Od 12 maja 2017 r., tj. od dnia dopuszczenia papierów wartościowych wyemitowanych przez GetBack S.A. do obrotu na rynku regulowanym, GetBack S.A. stała się jednostką zainteresowania publicznego. W myśl przepisów ustawy o biegłych rewidentach, organem właściwym do kontroli audytora dokonującego rewizji sprawozdań finansowych GetBack S.A. za rok 2017, stała się KNA. Za lata wcześniejsze, gdy GetBack S.A. nie był jeszcze JZP, organem właściwym do kontroli audytora badającego sprawozdania finansowe takiego podmiotu, w myśl ustawy o biegłych rewidentach, była KKN.

(akta kontroli str. 12, 760-775)

Komisja Nadzoru Audytowego do kwietnia 2018 r. nie posiadała informacji ani sygnałów, które wskazywałyby na istnienie ryzyk uzasadniających objęcie szczegółową analizą, bądź czynnościami kontrolnymi o charakterze interwencyjnym, dokumentacji badań sprawozdań finansowych GetBack S.A. i GKGB, pod kątem prawidłowości i rzetelności przeprowadzonych czynności rewizji finansowej na rzecz tej konkretnej JZP.

[...] ¹⁰

(akta kontroli str. 401-403, 559-588)

[...] ¹¹

(akta kontroli str. 22, 401, 591-592, 589)

[...] ¹²

⁸ Dz. U. z 2016 r. poz. 1000, ze zm.

⁹ Do m.in. kontroli rozpoczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy o biegłych rewidentach zastosowanie miały przepisy dotychczasowe.

¹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1429) i art. 95 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1421, ze zm.) wyłączona jest jawność informacji w zakresie objętym tajemnicą zawodową nadzoru publicznego.

¹¹ Jak w przypisie 10.

¹² Jak w przypisie 10.

W wyniku pozyskania ogólnie dostępnych informacji medialnych¹³ dotyczących spółki GetBack S.A., które pojawiły się od drugiej połowy kwietnia 2018 r., KNA występowała do KNF, organów PIBR i Deloitte Audyt o udostępnienie informacji oraz wyjaśnień na potrzeby podejmowanych działań nadzorczych oraz omawiała pozyskane informacje na comiesięcznych posiedzeniach. KNA podała, że nie otrzymała oficjalnego zawiadomienia od KNF w sprawie możliwych nieprawidłowości w badaniach sprawozdań finansowych GetBack S.A. i GKGB, co jest standardowym działaniem KNF w przypadku podejrzenia wystąpienia takich nieprawidłowości. Otrzymane od KNF informacje w sprawie GetBack S.A., zostały pozyskane przez KNA z własnej inicjatywy. W dniu 30 kwietnia 2018 r. KNA wystąpiła do Deloitte Audyt o przekazanie dokumentacji z badania skonsolidowanych sprawozdań GKGB za lata 2016 i 2017. Audytor przekazał KNA sprawozdanie wraz z raportem z badania za 2016 r. oraz kopie informacji finansowej z badań historycznych skonsolidowanych sprawozdań za 2014-2016 wydanej na potrzeby prospektu emisyjnego.

[...] ¹⁴

Począwszy od maja 2018 r. w porządku obrad każdego posiedzenia KNA znajdował się punkt dotyczący monitorowania kwestii jakości wykonanych czynności rewizji finansowej na rzecz GetBack S.A. i podejmowane były decyzje co do dalszych działań.

[...] ¹⁵

W dniu 25 czerwca 2018 r. KNA zwróciła się do KKN z wnioskiem o przeprowadzenie w trybie pilnym kontroli doraźnych, przy udziale obserwatorów z KNA oraz przy uwzględnieniu wytycznych KNA, w zakresie dokumentacji rewizyjnych z badania jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych GetBack S.A. i GKGB za lata 2014¹⁶-2016. Po opublikowaniu przez Getback S.A. raportów rocznych za 2017 r., KNA przekazała w dniu 16 lipca 2018 r. KKN dodatkowe wytyczne w zakresie sposobu przeprowadzenia wspomnianych kontroli doraźnych.

(akta kontroli str. 26, 29, 595, 602-604, 719)

Kontrola Deloitte Audyt w zakresie dokumentacji rewizyjnych z badania jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych GetBack S.A. i GKGB za lata 2015-2016, przeprowadzona została przez KKN w dniach 27-31 sierpnia 2018 r. przy udziale obserwatorów KNA. KKN poinformowała 4 października 2018 r., że audytor ma przekazać kolejną część wyjaśnień oraz tłumaczenie dokumentów, o które kontrolerzy KKN wystąpili w czasie kontroli, w terminie do 3 grudnia 2018 r. Jednocześnie KKN poinformowała, że nie zamierza kontynuować czynności kontrolnych w siedzibie firmy audytorskiej. Do końca 2018 r. formalnie kontrola doraźna KKN nie została zakończona. W dniach 13-14 grudnia 2018 r. odbyła się kontynuacja kontroli doraźnej KKN w siedzibie Deloitte Audyt. W dniu 14 grudnia 2018 r. został przez Deloitte Audyt złożony formalny wniosek o przedłużenie terminu na złożenie wyjaśnień/stanowiska kontrolowanej firmy audytorskiej do 14 stycznia 2019 r.

¹³ KNA przywołała doniesienia medialne z 16 kwietnia 2018 r. o zawieszeniu na żądanie KNF obrotu papierami wartościowymi wyemitowanymi przez GetBack S.A. i wydany w tej sprawie komunikat KNF, o którym KNA dowiedziała się podczas przeglądu zasobów internetowych.

¹⁴ Jak w przypisie 10.

¹⁵ Jak w przypisie 10.

¹⁶ W 2014 r. audytorem Getback S.A. nie był Deloitte Audyt, lecz inny audytor. Został on również objęty wnioskiem KNA o przeprowadzenie kontroli, przy udziale obserwatorów z ramienia KNA, z uwzględnieniem wytycznych przekazanych przez KNA. W dniach 3-7 grudnia 2018 r. została przeprowadzona kontrola doraźna KKN w siedzibie tego audytora w zakresie dokumentacji rewizyjnych z badania jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego GetBack S.A. i Grupy Kapitałowej GetBack S.A. za 2014 r., przy udziale obserwatorów z ramienia KNA. W dniu 7 grudnia 2018 r. kontrola została formalnie zakończona. KKN ma ustawić termin 30 dni roboczych na opracowanie protokołu z kontroli doraźnej.

Od czasu zlecenia przez KNA w trybie pilnym kontroli audytora w dniu 25 czerwca 2018 r. (rozpoczętej 27 sierpnia 2018 r.) do końca 2018 r., wyniki kontroli KKN nie były znane. Na wydłużony termin rozpoczęcia kontroli KKN wpływała konieczność rozstrzygnięcia potencjalnego konfliktu interesów w związku z objęciem przez Prezesa Krajowej Rady Biegłych Rewidentów (KRBR) członkostwa w Radzie Nadzorczej GetBack S.A. (przewodniczący Komitetu Audytu GetBack S.A.) i zabezpieczenia tego konfliktu interesów. Jednocześnie KKN informowała o trudnościach z wytypowaniem kontrolerów KKN, którzy mogliby, przy uwzględnieniu spełniania aspektu niezależności, przeprowadzić przedmiotowe kontrole doraźne. W ocenie KKN, kontroler zatrudniony na umowę o pracę, dla którego pracodawcą jest Prezes KRBR, nie mógł zostać zaangażowany do przeprowadzenia przedmiotowych kontroli doraźnych. KKN postanowiła w związku z tym wytypować kontrolerów zatrudnionych na umowę cywilnoprawną.

(akta kontroli str. 103, 109, 755)

W dniu 3 lipca 2018 r. zostały opublikowane sprawozdania z badania jednostkowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2017 r. GetBack S.A. i Grupy Kapitałowej GetBack S.A. W obu przypadkach biegły rewident przeprowadzający badanie w imieniu Deloitte Audyt odstąpił od wyrażenia opinii o zbadanych sprawozdaniach finansowych, wskazując w szczególności, że nie był w stanie uzyskać wystarczających i odpowiednich dowodów badania w odniesieniu do szacowanego przez Zarząd GetBack S.A. wpływu transakcji sprzedaży i odkupu portfeli wierzytelności na kapitał własny na dzień 1 stycznia 2017 r. oraz na wynik finansowy roku 2017, zarówno pod względem kwot, jak i okresów. Kluczowy biegły rewident wskazał, że bez przeprowadzonego niezależnego dochodzenia w tej kwestii nie jest w stanie zweryfikować oszacowanych przez Zarząd GetBack S.A. kwot i okresów, których one dotyczą.

W dniu 12 lipca 2018 r. KNA podjęła decyzję o przeprowadzeniu kontroli doraźnej w Deloitte Audyt, obejmującej badania sprawozdań finansowych GetBack S.A. i Grupy Kapitałowej GetBack S.A. (kontrola w zakresie dotyczącym badań ustawowych JZP). Decyzja w sprawie objęcia kontrolą dokumentacji rewizyjnej była poprzedzona analizą ryzyka wystąpienia nieprawidłowości w przeprowadzaniu badań sprawozdań finansowych GetBack S.A. i jej Grupy Kapitałowej, opartą na informacjach i dokumentach zebranych i przeanalizowanych w toku monitoringu. Kontrola doraźna KNA była przeprowadzana w zakresie określonym w art. 112 ust. 1 pkt 4 ustawy o biegłych rewidentach, tj. oceny zgodności wybranej do kontroli dokumentacji badania z obowiązującymi przepisami prawa, wymogami standardów badania, kontroli jakości oraz wymogami w zakresie etyki i niezależności.

[...] ¹⁷

Według stanu na 26 kwietnia 2019 r. raport z kontroli KNA, zawierający główne ustalenia i wnioski z ww. kontroli, oraz informacje o planowanych działaniach pokontrolnych KNA, nie został jeszcze przyjęty przez KNA. W związku z tym NIK odstąpiła od oceny skuteczności tej kontroli.

(akta kontroli str. 867-995)

Ze złożonych przez upoważnionego przedstawiciela KNA wyjaśnień wynika, że zgodnie z art. 121 i 122 ustawy o biegłych rewidentach ustalenia z kontroli stanowiące podstawę do podejmowania dalszych działań pokontrolnych są zawierane w raporcie z kontroli, tj. dokumencie wydanym na koniec kontroli. [...] ¹⁸

(akta kontroli str. 4-12, 110, 170)

¹⁷ Jak w przypisie 10.

¹⁸ Jak w przypisie 10.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z nie stwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, maja 2019 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Budżetu i Finansów
Dyrektor
Stanisław Jarosz

Kontrolerzy
Renata Izdebska-Biniek
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis

Piotr Mienicki
doradca ekonomiczny

.....
podpis

Jarosław Borowski
wicedyrektor